

Prosjekt friluftslivets ferdselsårer (2019-2023)

Snorre Stener
Friluftslivseksjonen

Bakgrunn for ferdselsåreprosjektet

«I 2019 igangsettes et flerårig prosjekt med formål å fremme planlegging, opparbeiding, skilting og merking av sammenhengende nettverk av turstier i kommunene»

- Miljødirektoratet vil lede prosjektet, i nært samarbeid med fylkeskommunene.
- Konkrete arbeidet vil skje i kommunene i samarbeid med lokale organisasjoner, og vil omfatte *planlegging, skilting, merking og kartfesting av sammenhengende nettverk av turstier*
- Sentrale element: Kompetansenettverk, erfaringsdeling og stimuleringsmidler.

Mer om ferdselsårer i handlingsplanen.....

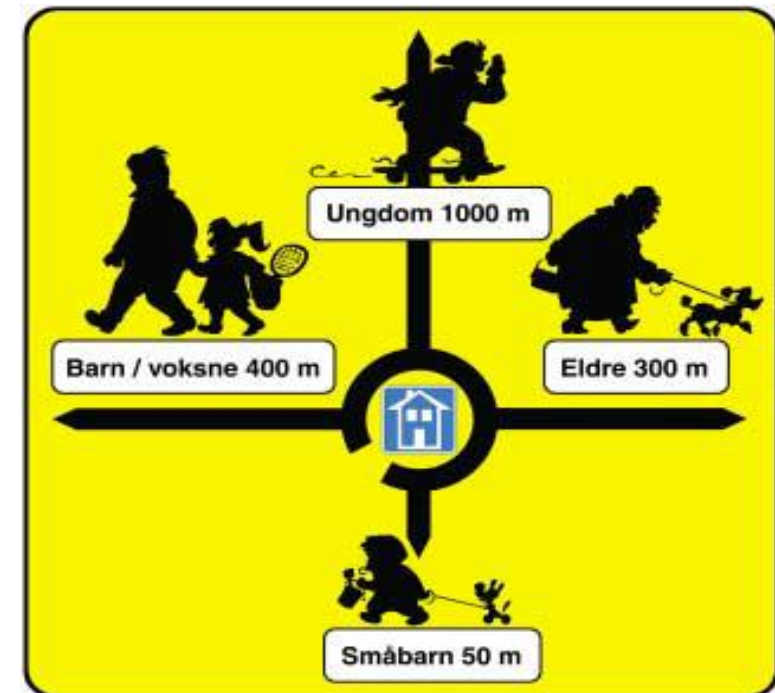
- 13 tiltakspunkter om ferdselsårer, blant annet...
  - Legge til rette for at stier og løyper kartlegges og innarbeides i det offentlige kartgrunnlaget (DOK), som også viser ferdselsårer som er beregnet for bestemte brukergrupper

Mål for prosjektet

- Få flere til å utøve friluftsliv jevnlig
  - Stier, løyper og turveier er det viktigste anlegget for friluftsliv i hverdagen
  - Øke tilrettelegging noe som gir økt bruk
  - Friluftsliv = fysisk aktivitet = folkehelse

Aksjonsradius på 10 minutter

Kilde: Departementenes Handlingsplan for fysisk aktivitet 2005-2009

Kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder

- Nasjonalt prosjekt 2014-2019
- Pr. 31.12.2019 var 380 kommuner involvert i arbeidet. Dette utgjør 89 % av landets kommuner
  - ✓ 265 kommuner ferdig
  - ✓ 115 kommuner er godt i gang

Roller og organisering

- Miljødirektoratet leder og drifter prosjektet.
  - Utarbeider veiledning
  - Fordeler tilskuddsmidler til fylkeskommunene
  - Legge til rette for lærende nettverk mellom fylkeskommunene
- Fylkeskommunen
  - Regionalt prosjektansvar - etablerer regionalt prosjekt.
  - Søker og fordeler tilskudd
  - Motivere, veilede og følge opp kommunene
  - Legge til rette for lærende nettverk lokalt
  - Avdekke kompetansebehov
- Kommunene
  - Praktisk planarbeid og gjennomføring av plan

Tilskuddsordningen

I 2019 ble det tildelt tilskudd til fylkeskommunale prosjekter der målet er:

- Å få data om kjente turruter (som er skiltet, merket og der vedlikeholdsansvar er avklart) inn i Nasjonal database for tur- og friluftsruter
- Stimulere flest mulig kommuner i sitt fylke til å igangsette planarbeid. Arbeidet skal skje i tråd med Miljødirektoratets veileder Plan for friluftslivets ferdselsårer
- Forutsetter at fylkeskommuner og kommuner til sammen bidrar med minimum 50 prosent egenfinansiering av arbeidet.
- Tilskuddet kan nyttes til administrasjon, opplæring og veiledning, og til delfinansiering av kommunale prosjekt

Fylke 2020	Fylke 2019	Tilskudd 2019	Tilskudd 2020
Troms og Finnmark	Troms	400 000	650 000
Nordland	Nordland	550 000	600 000
Trøndelag	Trøndelag	625 000	450 000
Møre og Romsdal			400 000
Vestland	Hordaland	450 000	695 000
Rogaland			205 000
Agder	Agder	350 000	500 000
Vestfold og Telemark	Vestfold og Telemark	500 000	700 000
Viken	Buskerud	275 000	1 100 000
	Akershus	375 000	
Innlandet	Hedmark og Oppland	475 000	700 000
Total		4 000 000	6 000 000

Hvorfor plan for friluftslivets ferdselsårer ?

Identifiserer

- gir oversikt og kunnskap om ferdselsårene som har betydning for friluftslivet

Ivaretar

- synliggjør en infrastruktur som er viktig for folks helse og livskvalitet
- øker fokuset på feltet i organisasjonen og samfunnet
- bidrar til å sikre ressurser, areal, forutsigbarhet og mer langsiktig arbeid
- danner grunnlag for å sikre temaet i andre kommunale planer

Utvikler

- målretter og systematiserer arbeidet med å gi befolkningen et bedre tilbud
- skaper nyttige nettverk mellom aktørene
- danner grunnlag for å søke om tilskudd

Veileder M-1292: Plan for friluftslivets ferdselsårer

- Beskriver metode og prosess i fire steg
- Temaplan
- Oppfølging i kommunens øvrige planverk

Formål med planen

Identifisere

gi oversikt over og kunnskap om ferdselsårer og turruter

Ivaretar

synliggjøre en infrastruktur som er viktig for folks helse og livskvalitet

Utvikler

målrette og systematisere arbeidet med å gi befolkningen et bedre tilbud

Steg 1: Oppstart

- Forankring/vedtak om oppstart
- Utarbeide prosjektplan
- Oppstart av prosjektgruppe og annonsering

Steg 2: Kartlegging av nå-status

- Kartlegge ferdselsårer, turruter og målpunkt
- Supplere kartlegging ved involvering av eksterne
- Registrere traséer og målpunkt relevant for arbeidet
- Innhente annen relevant informasjon

Steg 3: Analysere og vurdere

- Kvalitetssikre mål
- Analysere avvik mellom nå-situasjon og mål
- Foreslå tiltak
- Analyser tiltak opp mot mål
- Vurdere foreslåtte tiltak opp mot andre forhold
- Analysere tiltak opp mot andre forhold
- Vekte og prioritere opp mot måloppnåelse

Steg 4: Sammenstilling og vedtak

- Sammenstille planen
- Høring
- Vedtak av planen

Viktige momenter i planleggingen

Målene for planen er de viktigste føringene for arbeidet, og bør defineres ved utforming av prosjektplan

Målformuleringer deles i:

- Effektmål - beskriver formål og virkningene planen skal ha på et overordnet nivå
- Resultatmål - beskriver hvordan arbeidet med planen skal bidra til å nå effektmålene. Dette er konkrete mål for hva som skal oppnås med planen

Hvordan?

Systematisere og målrette arbeidet

- Hva har vi av ferdselsårer?
- Hvilke behov dekker ferdselsårene?
- Hvordan kan ferdselsårene utvikles for å skape mer aktivitet?
- Hvordan sikre bærekraft og naturvennlig tilrettelegging?
- Hvordan avveie ulike interesser?

➔ Plan for friluftslivet ferdselsårer for å identifisere, ivareta og utvikle ferdselsårene

Viktige momenter i planleggingen

Statuskartlegging danner grunnlaget for å analysere forholdet mellom dagens situasjon og målsetningene med arbeidet

Registrering av:

- Ferdselsårer - traseer for ferdsel som er synlige i terrenget i den sesongen som er aktuell for bruk, og leder for ferdsel på vann og over breer
- Målpunkt - både steder der det er naturlig å starte og avslutte bruken av ferdselsårene og attraksjoner/steder som motiverer til bruk av dem. Viktige momenter

Viktige momenter i planleggingen

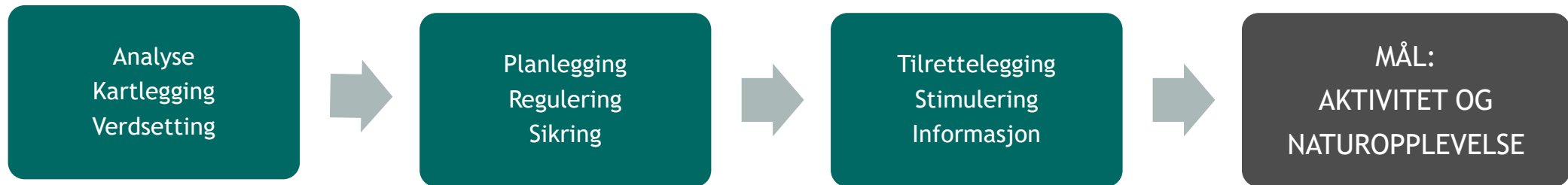
Analysen skal avdekke «gapet» mellom nåsituasjonen og målene som er satt for arbeidet.

Seks aktuelle tiltak for å realisere målene:

- Etablere nye målpunkt
- Etablering av nye traseer
- Nedlegging av traseer
- Fysiske utbedringer i traseene
- Skilting og merking
- Informasjon og markedsføring

Friluftslivets tiltakskjede

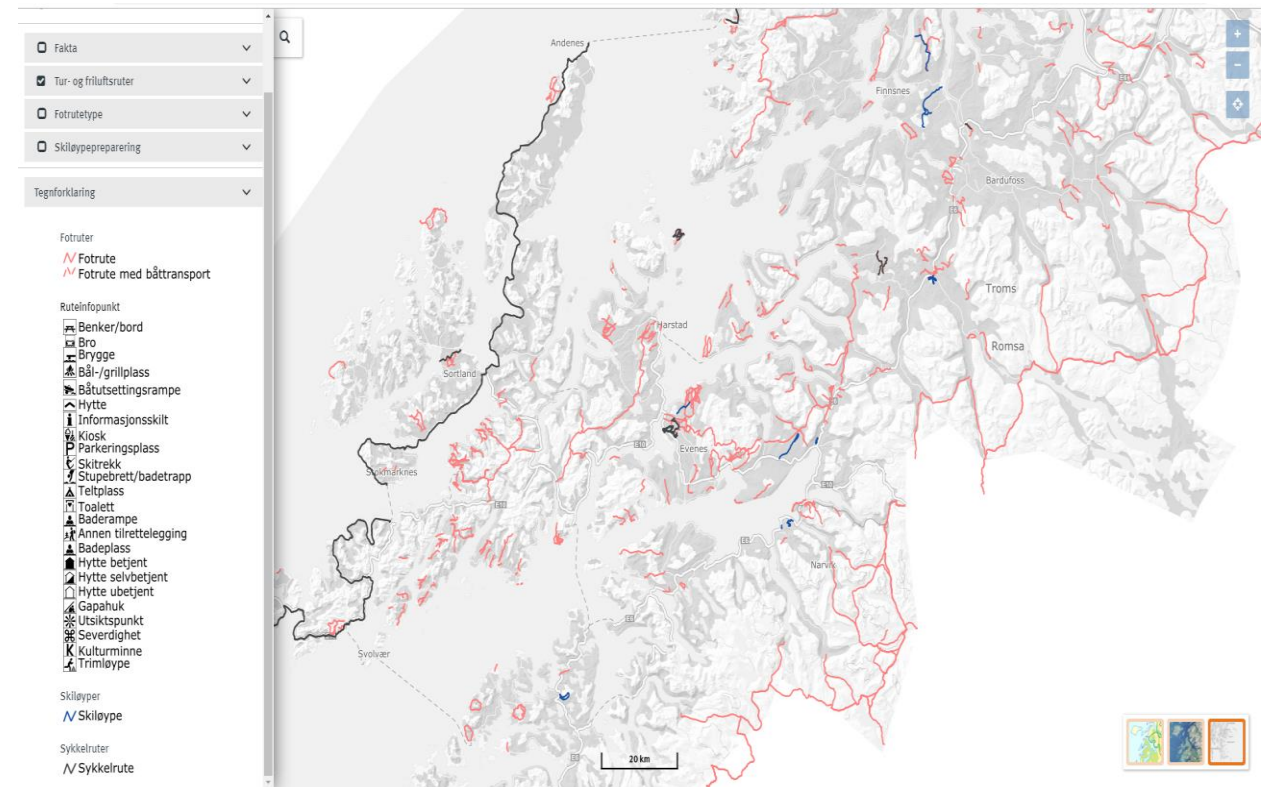

Nasjonal dugnad for å registrere data i nasjonal database for tur- og friluftsruter

- Kjente data som ikke er lagt inn i turrutebasen
- Kunnskapsgrunnlag og grunnlag for senere planarbeid

Steg 1: Oppstart

- Forankre arbeidet
- Utarbeide prosjektplan

Målet med planen er førende for arbeidet som settes i gang. Bør defineres ved utforming av prosjektplan.

Foto: Anne Rudsengen, SNO

Steg 2: Kartlegging av dagens status

Statuskartleggingen er grunnlaget for å analysere dagens situasjon opp mot målene satt for arbeidet

- Kartlegge ferdselsårer, turruter og målpunkt
- Registrere trasèer og målpunkt relevant for planarbeidet
- Innhente annen relevant informasjon, f.eks sårbart naturmangfold

Bruk eksisterende digitale kilder, suppler ved behov

Steg 3: Analysere og foreslå tiltak

Analysér målene for planen opp mot statuskartleggingen

Foreslå tiltak for å tette gap mellom mål og status

Aktuelle tiltak er;

- Nye målpunkt
- Nye ferdselsårer
- Nedlegging av trasèer
- Fysiske tiltak i ferdselsårene
- Skilte og merke
- Informasjon og markedsføring

Vurdere foreslåtte tiltak mot andre forhold

- Eiendomsforhold
- Miljøverdier
- Omfang av ferdselsårer i grå areal
- Trafikksikkerhet
- Andre interesser
  - Næring (eks landbruk og reindrift)
  - Samferdsel
  - mv

Steg 4 Sammenstilling og vedtak

- Sammenstille planen
- Høring
- Vedtak av planen

Medvirkning

Husk at planen ikke blir bedre enn prosessen

- Gjør arbeidet kjent
- Involver folk og grupperinger med relevant kunnskap
- Involver berørte (grunneiere, eiere av tilrettelegging mv)
- Høring

